

Włodzimierz Majdewicz

Działalność Komisji Turystyki Pieszej

Zarządu Głównego

***Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego
w latach 2001-2005***

Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK działająca w ostatniej kadencji naszego Towarzystwa wybrana została przed czterema laty w dniu 19 listopada 2001 roku w trakcie Krajowej Narady Aktywu Turystyki Pieszej, która odbyła się w pięknej scenerii zabytkowego budynku Starej Pomarańczarni na terenie Łazienek Królewskich w Warszawie.

Nową Komisję tak jak w poprzednich kadencjach wybrano w piętnastoosobowym składzie. Przewodniczącym Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK został ponownie wybrany Włodzimierz Majdewicz, który przez cztery lata kierował pracami tego zespołu.

Krajowa Narada Aktywu Turystyki Pieszej godność Honorowego Przewodniczącego KTP ZG PTTK nadała kol. Władysławowi Gwardysowi z Warki, pełniącemu odpowiedzialne funkcje w Prezydium KTP ZG PTTK nieprzerwanie od 1966 roku. W minionej kadencji kol. Władysław Gwardys uczestniczył w większości posiedzeń i działaniach organizacyjnych KTP ZG PTTK dzieląc się z nami swą bogatą wiedzą krajoznawczą i doświadczeniem organizacyjnym, wspierając wielokrotnie nasze działania cennymi radami i sugestiami.

Ze składu Komisji podobnie jak w latach poprzednich wyłoniono siedmioosobowe prezydium, w którym funkcję wiceprzewodniczącego powierzono Konradowi Bieleckiemu z Radomia. W zakresie jego obowiązków leżała koordynacja i nadzór nad pracami znakarskimi prowadzonymi na nizinnych terenach Polski, rozdział środków finansowych z tymi pracami związanych oraz szkolenie aktywu znakarzy nizinnych. Drugim wiceprzewodniczącym został Stanisław Łuć z Oddziału „Żoliborskiego” PTTK w Warszawie. Powierzono mu redakcję informatora „Piechur” i stałą współpracę z

Redakcją „Gościńca”. Sekretarzem KTP ZG PTTK została podobnie jak w poprzednich kadencjach Jadwiga Zwierz, która niezależnie od prowadzenia sekretariatu i bieżącej współpracy z biurem ZG odpowiedzialna była za kontakty z jednostkami terenowymi i organizowanie wystaw promujących turystykę pieszą.

Ryszard Bałabuch z Puław odpowiedzialny był za sprawy związane z organizacją imprez centralnych, współpracę z podkomisją znakarską, a w ostatnim roku kadencji nadzór nad pracą zespołu roboczego zajmującego się przygotowaniem do wdrażania tematyki etnograficznej w imprezach turystyki pieszej. Maria Tkaczyńska z Płocka przewodniczyła zespołowi do spraw szkolenia i ewidencji Przodowników Turystyki Pieszej. Włodzimierz Szafiński z Żarnowa zajmował się popularyzacją turystyki pieszej wśród młodzieży szkolnej i problematyką związaną z pracą Przodowników Turystyki Pieszej w środowisku nauczycielskim.

Członkami Plenum KTP ZG PTTK w minionej kadencji byli:

Henryk Antkowiak z Legnicy, Romuald Cholewa z Zabrza, Paweł Mordal z Szamotuł, Elżbieta Nowak z Olsztyna, Waldemar Pol z Kalisza, Andrzej Suski ze Świdnika oraz Adam Szepiel z Białegostoku. Do ich zadań należał nadzór nad nowelizacją regulaminów OTP i Przodownika Turystyki Pieszej, sprawy związane z Młodzieżowymi Przodownikami Turystyki Pieszej, klubami turystyki pieszej, klubami przodowników turystyki pieszej, popularyzacja tematyki historycznej w turystyce pieszej oraz stworzenie i prowadzenie strony internetowej KTP ZG PTTK.

Stałymi współpracownikami komisji w latach 2001-2005 byli:

Kol. Teresa Trębala z Płocka, w latach 1977-2001 członek Prezydium KTP ZG PTTK. Zajmowała się w ważną w działalności komisji problematyką osób niepełnosprawnych w turystyce pieszej, niezależnie od ścisłej współpracy z zespołem do spraw szkolenia i ewidencji Przodowników Turystyki Pieszej.

Kol. Tadeusz Chwesiuk kierował pracami Głównego Referatu Weryfikacji Odznak Turystyki Pieszej, współpracował również z sekretariatem komisji.

W ostatnim roku kadencji stałym współpracownikiem KTP ZG do spraw związanych ze stroną internetową KTP została kol. Monika Pszczółkowska.

W okresie kadencji odbyło się 15 posiedzeń plenarnych i 46 zebrań prezydium komisji. Raz w tygodniu w każdy piątek w godzinach 15.00-17.00 odbywały się dyżury komisji, stwarzające możliwość bezpośredniego lub telefonicznego kontaktu jednostek terenowych i działaczy z członkami prezydium komisji. Raz w tygodniu, tradycyjnie w poniedziałki, w godz. 12.00-13.00 dyżurował Główny Referat Weryfikacji OTP. Niezależnie od tego odbyło się szereg spotkań roboczych i okolicznościowych wynikających z bieżących działań i podejmowanej przez KTP ZG współpracy z innymi komisjami, radami ZG PTTK oraz z innymi organizacjami i stowarzyszeniami.

Podstawowymi kierunkami działalności Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK na lata 2001-2005 przyjętymi na KNATP w listopadzie 2001 roku były:

- współpraca z oddziałowymi i międzyoddziałowymi ogniwami turystyki pieszej, komisjami i klubami na terenie kraju.
- popularyzacja imprez turystyki pieszej oraz odznak turystyki pieszej we wszystkich grupach wiekowych, ze szczególnym ukierunkowaniem na młodych turystów.
- popularyzacja pieszych wędrówek i odznak pieszych wśród osób niepełnosprawnych.
- programowanie, koordynacja i popularyzacja tematyki historycznej w imprezach turystyki pieszej.
- szkolenie i doszkalanie kandydatów na Przodowników Turystyki Pieszej III stopnia (uprawnienia podstawowe), doszkalanie Przodowników Turystyki Pieszej II stopnia.
- koordynacja i nadzór nad prowadzonymi na nizinnych terenach Polski pracami znakarskimi, szkolenie znakarzy nizinnych szlaków pieszych.

W praktyce jednak, jak to wynika z niniejszego sprawozdania, zakres prac podejmowanych przez komisję był znacznie szerszy.

Jedną z form współpracy było zapraszanie przedstawicieli jednostek terenowych wytypowanych do organizacji imprez centralnych do udziału w posiedzeniach komisji w Warszawie.

Ponadto, co roku organizowano wyjazdowe posiedzenia plenarne połączone ze spotkaniami z miejscowym aktywnym turystyki pieszej.

Członkowie bądź wytypowani przedstawiciele KTP brali udział w pracach wszystkich komisji egzaminacyjnych dla kandydatów i dla przodowników rozszerzających uprawnienia oraz w miarę możliwości uczestniczyli w regionalnych Złotach Przodowników Turystyki Pieszej.

Pomimo starań ze strony komisji i jednostek terenowych stwierdza się pewien spadek, ilości ogniw i kadry w terenie. Na spadek ilości kadry w terenie z pewnością znaczny wpływ ma zaniechanie działalności przez osoby zaawansowane wiekowo i nie równoważny napływ nowych przodowników, wynikający między innymi z braku funduszy na szkolenie kadry. Aby ułatwić uzyskiwanie uprawnień komisja organizowała egzaminy typu eksternistycznego dla osób spełniających warunki regulaminowe, zainteresowanych uzyskaniem uprawnień oraz dla działaczy rozszerzających uprawnienia na kolejne regiony.

Tego rodzaju komisje egzaminacyjne działają, co roku przy okazji imprez centralnych; w lipcu podczas zakończenia Ogólnopolskich Wysokokwalifikowanych Rajdów Pieszych oraz we wrześniu w czasie Ogólnopolskich Złotów Przodowników Turystyki Pieszej. Ponadto dwa razy w roku w Warszawie, wiosną i jesienią, egzaminy takie pod patronatem KTP ZG organizowane są przez KTP Oddziału Stołecznego. Kilkakrotnie, gdy zaistniała taka potrzeba egzaminy organizowano również przed posiedzeniami Prezydium KTP w siedzibie ZG w Warszawie. Taka forma egzaminów to niewątpliwie duże udogodnienie dla chcącej doskonalić swe wiadomości kadry turystyki pieszej. Inicjatywa ta spotyka się ze znacznym zainteresowaniem aktywu pieszego; świadczy o tym fakt, że w samym tylko 2004 roku skorzystało z niej 110 Przodowników Turystyki Pieszej II stopnia, rozszerzając uprawnienia na kolejne 210 regionów.

Przyjęty w poprzedniej kadencji system samokształcenia kadry utrwalił się i sprawdził praktycznie. Jest on uzupełniany przez Oddziałowe Komisje Turystyki Pieszej organizacją kursów stacjonarnych za środków pozyskiwanych we własnym regionie.

Przez dwa lata trwała i zakończona została w 2002 roku wymiana legitymacji Przodowników Turystyki Pieszej. Opracowano i wprowadzono nowy wzór legitymacji. Wymiana legitymacji była jednocześnie swoistą weryfikacją naszej kadry. Legitymacje wymieniano za pośrednictwem Oddziałowych KTP. Otrzymanie nowej legitymacji wiązało się z uzyskaniem rekomendacji właściwej komórki terenowej. W efekcie tej akcji otrzymaliśmy zbliżony do realnego obraz sytuacji. Legitymacje do końca 2002 roku wymieniło 1.919 czynnych w terenie Przodowników Turystyki Pieszej. Pewna ilość naszych działaczy z różnych względów nie dokonała wymiany w określonym czasie.

Wymiana legitymacji odbywa się dalej. Aktualnie, nowe legitymacje wraz z późniejszymi mianowaniami posiada 2.423 Przodowników Turystyki Pieszej.

W latach 2001-2005 oddziały naszego Towarzystwa zorganizowały 21 kursów i wykształciły 248 nowych Przodowników Turystyki Pieszej. Szkolenie i ewidencja Młodzieżowych Przodowników Turystyki Pieszej pozostaje w gestii Oddziałowych Komisji Turystyki Pieszej.

W kadencji podstawowe uprawnienia III stopnia nadano 435 osobom. Rozszerzono uprawnienia na I i II stopień 588 osobom, na łączną liczbę 1.050 regionów.

Godnością Honorowego Przodownika Turystyki Pieszej wyróżniono 66 działaczy.

W lipcu 2005 roku Plenum KTP ZG PTTK wprowadziło dyplom związany z nowym zaszczytnym wyróżnieniem **„ZASŁUŻONY DLA TURYSTYKI PIESZEJ”**. Pierwsze tego rodzaju wyróżnienia postanowiono wręczyć podczas Krajowej Narady Aktywu Turystyki Pieszej w listopadzie 2005 roku.

Główny Referat Weryfikacji OTP przyznał ogółem 89 (65+24) „Duże OTP” oraz 249 Odznak „Za Wytrwałość w Turystyce Pieszej” (I - 100, II – 83, III – 66).

Funkcjonująca od pewnego czasu OTP „Dla Najwytrwalszych” znalazła pełną aprobatę środowiska turystów pieszych i została kilka lat temu włączona do systemu OTP. Dano temu wyraz w ostatniej edycji Regulaminu OTP. W okresie kadencji odznak tych przyznano łącznie 44 (w tym 7 – złotych, 16 – srebrnych, 21 – brązowych).

Weryfikacją i ewidencją przyznanych OTP i związaną z tym korespondencją zajmował się kol. Kazimierz Chwesiuk.

W działalności programowej kontynuowano popularyzację imprez nawiązujących tematycznie do rocznic ważnych wydarzeń historycznych.

W roku 2001 podsumowano zorganizowany z inspiracji komisji cykl imprez wprowadzających turystów pieszych w nowe tysiąclecie szlakami zakonu Cystersów. Wiodącą imprezą był w tym przypadku Ogólnopolski Indywidualny Rajd Pieszy **„Szlakami Cystersów w Polsce”** zorganizowany wspólnie przez Oddział Warecki i Oddział Stołeczny w Warszawie; trzeba tu wymienić nazwiska kol. Władysława Gwardysa i kol. Moniki Pszczółkowskiej. Ciekawą inicjatywą w ramach tych działań była ustanowiona przez Oddział Wrocławski stała Odznaka **„Szlakami Cystersów”**. Motorem tego przedsięwzięcia był kol. Jerzy Niebrzydowski.

W latach 2003-2004 zainicjowano i przeprowadzono zaplanowaną na dwa lata ogólnopolską akcję imprez pieszych pod hasłem **„PTTK w 140. Rocznicę Powstania Styczniowego”**. W ramach tej inicjatywy na terenie całej Polski zorganizowano wiele rajdów i wycieczek pieszych. Wiodącą imprezą był Ogólnopolski Indywidualny Rajd **„Szlakami Powstania Styczniowego”**. Podsumowanie całej akcji wraz z uroczystym zakończeniem wspomnianego rajdu zorganizowano w zabytkowych wnętrzach Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej w październiku 2004 roku. Przybyli na nie licznie przedstawiciele organizatorów rocznicowych imprez i wyróżnieni uczestnicy rajdu. W tym miejscu trzeba wymienić nazwiska kierujących tym udanym przedsięwzięciem kol. Jarosława Górskiego z Warki i kol. Moniki Pszczółkowskiej z Warszawy.

Z inspiracji komisji zorganizowano w terenie szereg rajdów i wycieczek pieszych wiodących przez tereny walk o niepodległość w latach 1914-1920. Uczestniczyło w nich wielu turystów, odnotowano znaczny udział młodzieży szkolnej. Akcja ta zaowocowała zaistnieniem dwóch interesujących stałych odznak **„Szlakami Niepodległości”** opracowanej i wydanej przez Oddział PTTK w Tarnowie, której inicjatorem był kol. Stanisław Kornaś oraz odznaki **„Szlakiem Legionów Józefa Piłsudskiego”**, którą wydał Oddział

PTTK przy Hucie Sendzimira w Krakowie dzięki zaangażowaniu kol. Ryszarda Bieleckiego.

Niebawem zostanie podsumowany dobiegający końca Ogólnopolski Indywidualny Rajd „**Szlakiem Walk Legionowych**”, organizowany przez oddziały Warecki i Stołeczny. Realizacji doczekała się jeszcze jedna inicjatywa: jest nią oczekiwana przez turystów ustanowiona przez KTP ZG PTTK **Odznaka „Szlakiem Kawalerii Polskiej XX Wieku**”, którą dzięki kol. Pawłowi Mordalowi sponsoruje i dystrybucję jej prowadzi Oddział PTTK w Szamotułach. Należy nadmienić, że Oddziałowi PTTK w Szamotułach zawdzięczamy również wydanie we właściwej, zgodnej z projektem formie **Odznaki „Szlakiem Aleksandra Janowskiego**” i przejęcie jej dystrybucji.

Od ponad 50 lat Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK organizuje imprezy centralne. Najstarsza z nich to **Ogólnopolski Wysokokwalifikowany Rajd Pieszy**, druga to **Ogólnopolski Zlot Przodowników Turystyki Pieszej**. Pierwsza z nich znana powszechnie pod nazwą OWRP, to lipcowa, 8-14 dniowa wędrówka przeznaczona dla zaawansowanych, samodzielnych w terenie turystów pieszych. W OWRP uczestniczy każdorazowo 450-600 osób w tym około 80% młodzieży. Charakterystyczny dla tej imprezy jest udział wędrujących na trasach kilkupokoleniowych grup rodzinnych.

W minionej kadencji trasy OWRP przebiegały Warmię i Mazury w 2002 roku – komandor Elżbieta Nowak, Wielkopolskę w 2003 roku – komandor Paweł Mordal, region Świętokrzyski w 2004 roku – komandor Alicja Mężyk. W roku 2005 trasy OWRP prowadziły przez Mazowsze do Płocka, a komandorem była Teresa Trębala wspomagana przez Marię Tkaczyńską.

Ogólnopolskie Zloty Przodowników Turystyki Pieszej odbywały się tradycyjnie we wrześniu; w roku 2002 w Kaliszu komandorem imprezy był kol. Adam Gostyński, w 2003 roku w Sielpi komandorami byli wspólnie przedstawiciele dwóch współorganizujących Zlot oddziałów: Włodzimierz Szafiński z Żarnowa i Wojciech Pasek z Końskich. W 2004 roku Zlot odbył się w Legnicy, komandorem był Kazimierz Rosół, a koordynatorem z ramienia KTP ZG Henryk Antkowiak. W bieżącym roku Zlot organizowały wspólnie oddziały w Łodzi i Pabianicach; komandorem

imprezy był kol. Edward Jabłoński przy współpracy kol. Anny Teodorczyk i kol. Ryszarda Memenasa.

Zloty cieszyły się powodzeniem naszej kadry. Łącznie w czterech ostatnich odnotowano udział 860 osób (ponad 200 rocznie). Obradowano w zespołach problemowych nad tematami organizacyjno-regulaminowymi, tematyką historyczną w imprezach pieszych, znakowaniem nizinnych szlaków pieszych, pracą przodowników-nauczycieli w środowisku młodzieży, udziałem osób niepełnosprawnych w turystyce pieszej, roli klubów turystyki pieszej w popularyzowaniu pieszego wędrowania oraz zadaniach i roli Przodowników Turystyki Pieszej wobec wejścia Polski do Unii Europejskiej. Tradycyjnie jeden dzień Zlotu wypełniał bogaty program krajoznawczy realizowany w terenie, mający na celu pokazanie walorów regionu i podniesienie kwalifikacji uczestników.

Pisząc o naszych Zlotach nie sposób pominąć pewnej szczególnej inicjatywy, która ściśle się z nimi wiąże, a zrodziła się we wrześniu 2001 roku na Zlocie w Szczecinie. Właśnie tam uczestnik wszystkich dotychczasowych Zlotów ks. dr Jerzy Pawlik zaproponował powołanie nieformalnego **„Klubu Bywalców Ogólnopolskich Zlotów Przodowników Turystyki Pieszej”**. W poczet członków tego ekskluzywnego Klubu wpisywane są osoby, które uczestniczyły przynajmniej w piętnastu Zlotach. Propozycja ta spotkała się z entuzjastycznym przyjęciem uczestników imprezy. Inicjatora poproszono o przyjęcie Prezesury Klubu. Klub funkcjonuje prowadząc na swoje potrzeby ewidencję uczestnictwa w Zlotach. Posiada swoją Kapitułę, której „Kanclerzem” jest ks. dr Jerzy Pawlik. Kapituła nadaje członkom Klubu specjalną metalową odznakę wraz z piękną legitymacją, co zostało zrealizowane dzięki staraniom kol. Adama Gostyńskiego. Pojawienie się „Klubu Bywalców” jest kolejnym przejawem związanej z naszym środowiskiem barwnej obrzędowości.

Podobnie jak w latach poprzednich bezpośrednimi organizatorami i gospodarzami imprez centralnych były wytypowane przez KTP ZG prężne komórki terenowe. Powierzano im opracowanie i realizację poszczególnych imprez w ścisłej współpracy i pod patronatem komisji.

W zakresie współpracy z innymi dyscyplinami turystyki kwalifikowanej, komisjami i radami ZG PTTK, kontynuowano działania mające na celu ułatwienia w uprawianiu turystyki i zdobywania OTP przez osoby niepełnosprawne. W tym celu dokonano zmian w Regulaminie OTP, dostosowując go do potrzeb tej grupy turystów, wprowadzając postulowane przez środowisko niepełnosprawnych zniesienie limitów czasowych na zdobywanie poszczególnych stopni odznaki. Niezależnie od spotkań organizowanych w siedzibie ZG PTTK, przedstawiciele komisji uczestniczyli w dwudniowym szkoleniu na temat „Metodyka oprowadzania wycieczek turystycznych z udziałem ociemniałych i niewidomych”. Przedstawiciele KTP brali również udział w trzydniowej Konferencji Naukowo-Metodycznej „Krajoznawstwo i turystyka osób niepełnosprawnych – bez granic i barier”, która odbyła się we wrześniu 2005 roku w Białej Podlaskiej.

Od 2003 roku Komisja, co roku ogłaszała na łamach „Gościńca” konkurs przeznaczony dla jednostek terenowych na organizację imprez pieszych z udziałem osób niepełnosprawnych. Do konkursu zakwalifikowano 14 imprez. Wyróżniły się tu 4 oddziały PTTK: Miejski w Płocku, Radomski, Tarnowski i Żoliborski w Warszawie. Akcja ta będzie prowadzona nadal. Należy jeszcze odnotować fakt uczestnictwa w OWRP 2005 zorganizowanej przez Oddział Miejski w Płocku drużyny niepełnosprawnej młodzieży. Problematyką związaną z udziałem osób niepełnosprawnych w turystyce pieszej w KTP ZG PTTK zajmuje się z dużym zaangażowaniem, wyspecjalizowana w tej tematyce kol. Teresa Trębala.

Ważnym wydarzeniem dla naszego Towarzystwa, a szczególnie dla działaczy związanych z turystyką pieszą był uroczysty obchód w 2002 roku **Jubileusz 50 – lecia Komisji Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK**. Oprócz stałych zadań programowych w roku 2002 zrealizowano wcześniej opracowany program uroczystych obchodów.

Specjalnie powołany zespół autorów opracował i wydał w formie książki materiał przedstawiający pięćdziesięcioletnią historię zorganizowanej turystyki pieszej w PTTK. Była to praca zbiorowa, wydano ją pod tytułem „**50 lat Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK 1952-2002**”. Autorami poszczególnych rozdziałów tej książki byli

przedstawieni tu w porządku alfabetycznym, Konrad Bielecki, Edward Jabłoński, Stanisław Łuć, Włodzimierz Majdewicz, Wanda Skowron, Andrzej Stróżecki, i Jadwiga Zwierz. Redakcję całości materiałów powierzono Stanisławowi Łuciowi.

Opracowanie to spotkało się z dużym zainteresowaniem środowiska i uznawane jest obecnie za cenny materiał szkoleniowy. Z okazji tego jubileuszu ustanowiono **okolicznościowy medal** dla zasłużonych w minionym półwieczu popularyzatorów turystyki pieszej. Wydanie tego medalu było możliwe dzięki współpracy z Oddziałem PTTK w Kaliszu, który sponsorował to przedsięwzięcie oraz zaangażowaniu kol. Adama Gostyńskiego.

W ramach naszego jubileuszu mieściła się również pięćdziesiąta rocznica ustanowionej w 1952 roku Odznaki Turystyki Pieszej. W związku z tym ustanowiono i wydano pamiątkową **Odznakę „50-lecia OTP”**. Sponsorem i wydawcą tej odznaki był Oddział PTTK w Radomiu kierowany przez kol. Konrada Bieleckiego. Jubileuszowa OTP cieszyła się dużą popularnością wśród turystów pieszych.

Zainicjowano również akcję zbierania relacji i spisywania dziejów terenowych komórek turystyki pieszej. Pierwsze z tych materiałów opublikowano w Informatorze Regionalnej Pracowni Krajoznawczej w Kaliszu. Wydawnictwo to ukazuje się cyklicznie a jego tytuł „Krajoznawstwo i Turystyka” znany i ceniony jest przez krajoznawców w całej Polsce. Tym razem cały numer poświęcony został 50-leciu komisji i dostarczony uczestnikom Ogólnopolskiego Zlotu Przodowników Turystyki Pieszej w Kaliszu, który zainicjował uroczyste obchody 50-lecia Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK.

Kulminacją jubileuszu były uroczystości zorganizowane w Warszawie w dniu 30.11.2002 roku. Pierwszym ich akcentem była msza święta koncelebrowana przez ks. dr Jerzego Pawlika wraz z ks. prał. Janem Hurynem w kościele pod wezwaniem Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych przy ulicy J. Conrada 7 w Warszawie. Po mszy świętej nastąpiło odsłonięcie i poświęcenie tablicy pamiątkowej usytuowanej w Kaplicy PTTK zwanej słusznie „Panteonem Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego”.

Tablicę pamiątkową ufundowano ze składek naszych działaczy z całej Polski, a poświęcono ją pamięci zmarłych w latach 1952-2002 Przodowników Turystyki Pieszej.

Tego samego dnia w siedzibie ZG PTTK odbyła się uroczysta **Sesja Jubileuszowa** z udziałem władz Towarzystwa i zasłużonych przedstawicieli kadry turystyki pieszej.

Były kwiaty, gratulacje i wspaniały tort z fajerwerkami. Zebrany przedstawiono pięćdziesięcioletni dorobek Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK. Weteranom wręczono pamiątkowe medale i okolicznościowe dyplomy. Takie same medale i dyplomy otrzymały wyróżniające się szczególną aktywnością w popularyzacji turystyki pieszej ogniw terenowe.

Uroczystą Sesję Jubileuszową poprzedziło **otwarcie wystawy**, która była jej tłem i uzupełnieniem. Zgromadzono tam i zaprezentowano wiele cennych dokumentów i pamiątek obrazujących półwieczną historię Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK; wiele z nich to depozyty z prywatnych zbiorów między innymi kol. Wandy Bem, która była członkiem pierwszego Prezydium KTP ZG PTTK w 1952 roku.

W ślad za jubileuszem KTP ZG PTTK ostatnie lata przyniosły kolejne lokalne jubileusze 50-lecia wielu Oddziałowych KTP. Jednostkom tym wręczono okolicznościowe dyplomy i listy gratulacyjne.

Wspomniana okolicznościowa ekspozycja otworzyła **cykl wystaw** będących prezentacją dorobku środowiska piechurów. Pierwszą z nich była wystawa **„PTTK w 140. Rocznicę Powstania Styczniowego”**. Pokazano tam interesujące opracowania krajoznawcze, zdjęcia i okolicznościowe pamiątki będące plonem ogólnopolskiej akcji rocznicowych imprez pieszych.

W kwietniu 2004 roku zorganizowano następną wystawę pod hasłem **„Tematyka historyczna w imprezach Klubów i Oddziałowych Komisji Turystyki Pieszej”**. Była to prezentacja osiągnięć komórek PTTK z terenu całej Polski, które skutecznie propagują wycieczki i rajdy piesze przesyczone patriotycznym klimatem i tematyką historyczną.

W sierpniu tego samego roku nawiązując do 60. rocznicy Powstania Warszawskiego 1944 roku, przedstawiono autorską wystawę **„Znak Polski Walczącej w Odznakach Turystycznych”**. Ekspozycja ta prezentowała wybrany fragment dorobku plastycznego Włodzimierza Majdewicza. W uroczystym wernisażu oprócz licznych działaczy i władz Towarzystwa, wzięli udział przedstawiciele

Związku Powstańców Warszawskich, Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej oraz Stowarzyszenia Pamięci Powstania Warszawskiego 1944. Wystawa ta była wkładem PTTK w uroczyste obchody 60. rocznicy Powstania Warszawskiego.

W lutym 2005 roku zaprezentowano kolejną ekspozycję okolicznościową pokazującą bogaty krajoznawczy dorobek obchodzącego **20-lecie** istnienia znanego w całym kraju **Klubu Przodowników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej**.

Organizatorem i kustoszem tego cyklu wystaw była kol. Jadwiga Zwierz. Tę formę prezentacji środowiska piechurów i jego osiągnięć organizacyjnych uznano za celową i wartą kontynuowania w następnych latach.

Od początku istnienia Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK problematyka związana z nizinnymi pieszymi szlakami znakowanymi była jednym z ważniejszych kierunków jej działania. W omawianym okresie od listopada 2001 do listopada 2005 podkomisja do spraw szlaków znakowanych prowadziła ożywioną działalność pod kierownictwem kol. Konrada Bieleckiego. Do podstawowych zadań tego zespołu realizowanych w czasie kadencji należało przyjmowanie i analizowanie zapotrzebowań, podział i rozliczanie środków finansowych na prace znakarskie w poszczególnych latach.

Każdego roku organizowano dwa spotkania znakarzy i osób odpowiedzialnych za wykonanie prac znakarskich w oddziałach PTTK. Spotkania te miały charakter roboczy i odbywały się podczas prac zespołów problemowych w ramach Ogólnopolskich Zlotów Przodowników Turystyki Pieszej w Kaliszu, Sielpi, Legnicy i Łodzi. W okresie kadencji zorganizowano również cztery **Ogólnopolskie Narady Znakarzy Nizinnych Szlaków Turystycznych PTTK**. Podczas tych spotkań omawiana była interpretacja zapisów Instrukcji Znakowania Szlaków Turystycznych PTTK, analizowano spotykane w terenie błędy w oznakowaniu szlaków, omawiano szczegółowo sposoby prawidłowego rozliczania środków przeznaczanych corocznie na prace znakarskie. W związku z coraz większymi wymogami formalnymi Ministerstwa Gospodarki i Pracy, wiele rozliczeń nadchodzących z Oddziałów PTTK zawiera błędy i wpływa ze znacznym opóźnieniem, co w znaczący sposób utrudnia wykonanie rozliczenia zbiorczego przez KTP ZG PTTK.

Oprócz spotkań centralnych organizowano w terenie lokalne kursy znakarzy nizinnych szlaków pieszych. W roku 2002 we Wrocławiu, a w roku 2003 w Radomiu i Żelowie koło Bełchatowa. W roku 2004 kurs znakarzy odbył się ponownie w Radomiu oraz w Gdańsku i Zielonej Górze. W efekcie tych szkoleń uprawnienia znakarskie otrzymało 199 osób.

Kontynuowane są prace nad uzupełnieniem danych w Centralnej Komputerowej Ewidencji Znakowanych Szlaków Turystycznych. Aktualnie znajduje się w niej 1.038 nizinnych szlaków pieszych, w tym 18 o znaczeniu ogólnoeuropejskim oraz 64 szlaki ponadregionalne. Pozostałe to szlaki lokalne i 10 szlaków spacerowych. Łączna długość nizinnych szlaków pieszych to 33.988,1 km.

Prace znakarskie w terenie wykonują 82 grupy znakarzy w oparciu organizacyjnym o Oddziałowe Komisje Turystyki Pieszej. W zespołach tych pracuje 426 czynnych znakarzy nizinnych. W okresie kadencji odnowiono 27.219,3 km nizinnych szlaków pieszych. Wyznakowano 768,7 km nowych szlaków. Skasowano 603 km szlaków nieaktualnych.

W ostatnich latach Zarząd Główny PTTK nawiązał kontakty i współpracę z działającymi na terenie Europy organizacjami i związkami turystycznymi. Odbywały się międzynarodowe spotkania i rozmowy. W niektórych spotkaniach brali udział przedstawiciele ZG PTTK. Tematyce znakarskiej poświęcone były międzynarodowe seminaria w 2002 roku.

Wiosną roku 2004 przedstawiciele komisji uczestniczyli w seminarium we Francji (Nancy). Spotkanie to było poświęcone systemom znakowania szlaków turystycznych, organizowała je Francuska Federacja Turystyki Pieszej i Gaz de France. Tematem wiodącym było tworzenie szlaków w terenie, właściwe ich zagospodarowanie i związane z tymi zagadnieniami przepisy prawne. W październiku 2004 roku przewodniczący Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK wraz z dwoma członkami prezydium ZG PTTK uczestniczył w obradach 35 Konferencji EWV – Europejskiego Związku Wędrownictwa na terenie Niemiec.

Przez cały okres kadencji trwała **współpraca KTP ZG PTTK z redakcją „Gościńca”**. Na jego łamach ukazywały się w większości pod naszym logo „Piechur” opracowania dotyczące turystyki pieszej, problemów kadry i relacje z ciekawszych imprez pieszych. Tą drogą docierały do aktywu w terenie i turystów pieszych najważniejsze wiadomości i komunikaty dotyczące imprez centralnych i aktualnych prac komisji. Z okazji Ogólnopolskich Zlotów Przodowników Turystyki Pieszej „Piechur” wydawany był w formie kilkustronicowej broszury i rozdawany uczestnikom imprezy.

Od lipca 2005 roku **„Piechur”** po prawie ośmioletnim okresie wydawania jako kolumna najpierw w „Informacjach ZG PTTK”, a później w „Gościńcu” lub okazjonalna kilkustronicowa broszura, przekształcony został w samodzielny biuletyn, zwiększono jego objętość utrzymując format „A5”.

Niezależnie od stałej współpracy z redakcją „Gościńca” – organu ZG PTTK i starań o zamieszczanie na jego łamach materiałów dotyczących turystyki pieszej, podjęto próbę systematycznego wydawania naszego biuletynu jako kwartalnika. Redaktorem naczelnym „Piechura” pozostaje nadal wypróbowany na tym stanowisku kol. Stanisław Łuć.

W naszym przekonaniu „Piechur” powinien służyć zacieśnianiu kontaktu między Komisją Turystyki Pieszej ZG PTTK, a komisjami i klubami działającymi w terenie. Liczymy na to, że inicjatywa ta przyczyni się do większej popularyzacji osiągnięć komórek terenowych. Aby to zrealizować niezbędna jest większa niż dotąd współpraca działających na terenie całej Polski komisji i klubów pieszych z KTP ZG PTTK; nadsyłajcie relacje, sprawozdania, pochwalcie się swoją pracą.

Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK w okresie minionych czterech lat prowadziła współpracę z komisjami i radami ZG PTTK oraz z innymi organizacjami i stowarzyszeniami.

Bieżącą współpracę z Radą ZG PTTK do Współpracy z Osobami Niepełnosprawnymi, uważamy za niezwykle ważną. Prace te zostały już scharakteryzowane w odpowiedniej części tego sprawozdania.

Istotnym efektem współpracy z Komisją Historii i Tradycji ZG PTTK było włączenie się jej przewodniczącej kol. Wandy Skowron w

prace zespołu redakcyjnego opracowującego materiały do książkowego wydania „50 lat Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK”. Kol. Wanda Skowron jest autorką otwierającego tom obszernego opracowania pod tytułem „Korzenie zorganizowanej turystyki pieszej PTTK 1907-1950”.

Nawiązano współpracę z Centrum Fotografii Krajoznawczej w Łodzi. Polegała ona na stworzeniu dokumentacji fotograficznej w systemie cyfrowym z dwóch pierwszych organizowanych przez KTP wystaw.

W ramach kontynuowania działań zmierzających do popularyzacji tematyki historycznej w imprezach turystyki pieszej KTP ZG PTTK utrzymywała kontakty z przedstawicielami środowisk kombatanckich takich jak Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej, Związek Powstańców Warszawskich, Stowarzyszenie Pamięci Powstania Warszawskiego 1944 oraz współpracę ze Stowarzyszeniem Rodzina 19. Pułku Ułanów Wołyńskich.

Kończąca się kadencja nie należała do łatwych. Oprócz rutynowych zadań przed grupą działaczy zgrupowanych w KTP ZG PTTK, pojawiały się nowe, interesujące inicjatywy. Była to pierwsza kadencja komisji w XXI wieku, zamykała ona pierwsze półwiecze działalności, podsumowywała ten okres, wprowadzając nas w drugie pięćdziesięciolecie zorganizowanej turystyki pieszej. Przyglądając się dokonaniom Komisji Turystyki Pieszej w ostatnich czterech latach, nie próbując ich oceniać, bo to nie do mnie należy, mogę stwierdzić, że troską towarzyszącą nam ustawicznie jest słaby dopływ młodej kadry (powszechna bolączka PTTK i nie tylko), a podstawowym celem naszych działań było wypromowanie nasyczonego elementami krajoznawstwa modelu turystyki pieszej.